

SACOs tankar om SOU 2025:113 – En förbättrad elevhälsa

intro

Akademikerförbundet SSR, Sveriges Skolledare och Sveriges psykologförbund påverkas direkt av SOU 2025:113 – En förbättrad elevhälsa. De tre förbunden pekar på att styrkan i elevhälsoarbetet ligger i det tvärprofessionella samarbetet.

Det är mycket som handlar om vad skolan kan göra för samhället. Men vad kan övriga samhället göra för att underlätta skolans arbete och med det medborgarnas mående, det borde det finnas en utredning kring

En viktig punkt för skolledare är att utredningen föreslår att rektorn på varje skola ska upprätta en bemanningsplan utifrån en analys av elevernas behov och att det är huvudmannen som ska tillse att elevhälsan bemannas i enlighet med vad som bestäms i den.

Vi tror det är bra att det är rektorn som ska göra den här analysen och att huvudmän ska se till att den efterföljs. Men det är viktigt att inse att det kräver att rektorerna arbetar verksamhetsnära, att man känner sina elever och sin personal samt har den kompetens som krävs för denna behovsanalys.

Utredningen föreslår också att elevhälsans olika professioner ska vara tillgängliga i skolans lokaler. Skolsköterskor, specialpedagoger, kuratorer och speciallärare varje vecka, psykologer varannan vecka och skolläkare varje månad. Samtidigt vill man införa någon slags vårdgaranti där elever vid lättare fysiska eller psykiska vårdbehov ska få en bedömning inom sju dagar och besked om man kan få hjälp av elevhälsan eller om det finns behov av att slussas vidare till regionens hälsa och sjukvård.

Vad vi ställer oss positiva till

- Att analysen ska utgå från nationellt fastställda beräkningsgrunder
- Att "tillgång" till kuratorer konkretiseras.
- Tidsgräns innan stöd måste erbjudas från att problematik tas upp. Detta ser vi som positivt att kunna lägga press på huvudman för att det kommer behövas utökas mängd kuratorer kommer att höjas i samband med fler individärenden.
- Positivt med legitimering även av kuratorer, som kommer att bidra till högre status för våra medlemmar, men i första hand att förstärka kravet på socionom och gärna med någon form av skolinriktning
- Tillgänglighetsförslaget ser vi positivt på. Men det måste täckas upp med resurser och problematiseras.

Vad vi vill problematisera

- Med detta förslag finns det en stor risk att skolan i större utsträckning går mot ett patologiskt individuellt perspektiv på bekostnad av det främjande förebyggande arbetet på gruppnivå.
- Överlag kan det vara en risk att ett ökat behandlande uppdrag för skolans elevhälsoprofessioner minskar skolans funktion som friskfaktor i barn- och ungas liv och utveckling

- Den samordnande kuratorsfunktionen ska samordna insatser för enskilda elever och samverka med socialtjänsten och regionens hälso- och sjukvård för att säkerställa att elevens behov tillgodoses i skolan. Detta är inte bara en fråga om omfördelning av resurser utan kräver tillskjutande av resurser
- Utbildningskrav - Om det träder i kraft, ska det vara individuellt ansvar och individuell ekonomisk börda? Det ställer vi oss tveksamma till.
- Det skulle vara angeläget att utveckla en ny utbildning för skolkurator. (hälso- och sjukvårdskurator är kanske inte det mest relevanta). Vi ser att finns större värde i att det finns krav på socionomexamen och möjlighet till vidareutbildning inom steg 1. Vi ser det som önskvärt med renodlad skolkuratorsutbildning som leder till legitimering.
- Kommer detta göra att kuratorer jobbar under hälsa och sjukvårdslagen och vederbörande sekretess? Viktigt med problematisering kring att sekretessen. Hur kommer ex interna samarbeten i skolan med övrig personal men också kopplat till ex socialtjänst att fungera om vi får förstärkt sekretess enligt förslaget? Hälso- och sjukvårdskurator har dessutom journalplikt, vad kommer det innebära förutom ur en tidsaspekt men också utifrån vad kuratorer behöver dokumentera? Kommer det begränsa deras yrkesutövning? En skolinriktning skulle istället säkerställa kunskap om skolan, skollag, läroplaner m.m. och hur lärmiljöers eventuellt bristande tillgänglighet kan skapa psykisk ohälsa.
- Vi anser att utredningen ställer fler frågor än svar när det gäller samverkan mellan skolan och regionerna samt att den helt tycks ha förbisett psykologers specialistinriktning mot pedagogisk psykologi. För att göra ett bra jobb i elevhälsan krävs naturligtvis en hög kompetens gällande att arbeta som psykolog i en utbildningsverksamhet
- Tillgänglighetsaspekten och tidsfristen ställer ökade krav på att det ska finnas fler kuratorer, samtidigt kan det uppstå utmaningar, hur ska detta säkerställas på loven?
- Vem avgör om det finns behov av bedömning? - Vårdnadshavare, eleven själv, övrig personal eller kurator? Vad gör vi om en yngre elev önskar kontakt/bedömning och vh säger nej?
- Behövs det alltid ett fysiskt möte?